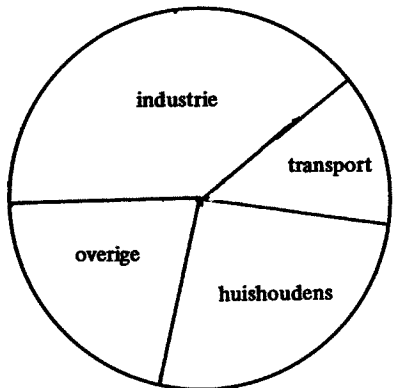

'Energie' schijnt schaars te worden. Hoe moet dat nu met onze welvaart? Hebben we niet veel energie nodig voor de werkgelegenheid? Energie is een probleem geworden. Er wordt gepraat over:

- de thermostaat lager zetten
- de risico's van kernenergie
- de mogelijkheden van zonne- en windenergie
- besparingen
- de afbraak van ons leefmilieu door opwarming
- de macht van oliemaatschappijen.

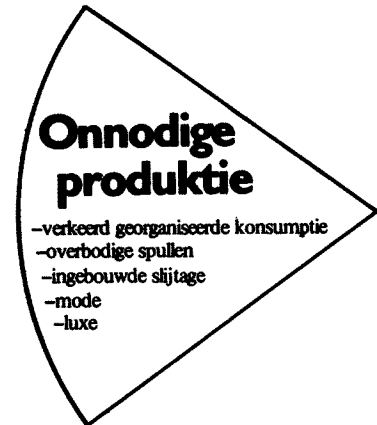
Eindelijk wordt er over gepraat. Het werd tijd!

In de discussie wil Aktie Strohalm de vraag naar voren brengen: *waar wordt al die energie eigenlijk voor gebruikt?*

Gewoonlijk krijg je dan een verdeling in parten te zien zoals in deze cirkel is aangegeven. Het ziet er aannemelijk uit: 40% voor industrie, 26% voor de huishoudens, 13% voor verkeer en vervoer, 21% voor landbouw, overheidsdiensten, ziekenhuizen, enz. Je denkt dan: die energie is allemaal nodig voor al die nuttige sectoren en de activiteiten daarin. Maar als je die activiteiten op de keper bekijkt, dan valt je veel verspills, onlogisch, ja absurds op. Dus afgezien nog dat die activiteiten met minder energie(-verlies) gedaan kunnen worden.

Daarom maakten we eens een andere cirkel. Die staat voor op deze affiche. Laten we de parten ervan nader bekijken.

Allereerst het part *onnodige produktie*: luxe goederen, mode-artikelen, onnodige variatie in spullen, het zwakker maken dan nodig om er maar weer eerder van te verkopen (ingebouwde slijtage); en dan wat we noemen 'verkeerd georganiseerde consumptie', zoals het verspillende autosysteem als voornaamste transportsysteem, slecht geïsoleerde huizen en onzuinige bouw, overal apparaten (in elk gezin) die betrekkelijk weinig gebruikt worden of maar voor weinig personen in plaats van meer gemeenschappelijke voorzieningen, enz.

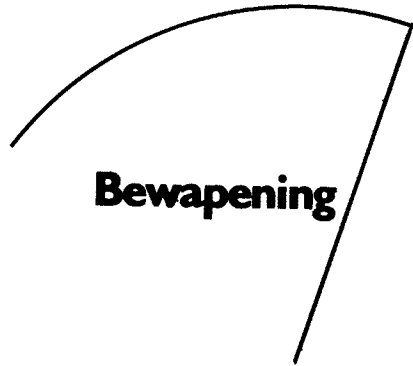

Het part *overautomatisering* is duidelijk. Door de relatief te goedkope energiestromen (goedkoop, gezien hun schade aan het milieu) gaan de mechanisering en automatisering maar door. Binnen zekere grenzen is dit vooruitgang, waarbij deze: achteruitgang, milieuelleende, vervreemding. Dan wordt het: mensen eruit, machines erin. Onze afhankelijkheid van energie, chemie en ingewikkelde

techniek wordt dan ook te groot. De schaal wordt te groot.

'Over-elektrifikatie' wordt ook genoemd. Elektriciteit is een dure vorm van energie. Bij de opwekking gaat 70% als afvalwarmte verloren. Ook al gaat men straks waarschijnlijk wel meer doen met het warme water, dan nog moeten we elektrificering beperken en waarschijnlijk streven naar opwekking in kleinere eenheden met gebruik van milieuvriendelijke energie.

'Te hoge snelheden' staat er nog bij. Steeds sneller betekent een steeds groter energieverbruik. Het betekent ook grotere hitte en dus gauwer energieverlies in de vorm van warmte.

Het part *bewapening* is eigenlijk onlogisch in de rij. De een zal het nuttige produktie/konsumptie vinden, de ander onnuttig. Hoe het zij: als je een aarde uitbeeldt die bezig is op te branden, kan je er niet omheen om te herinneren aan de enorme hoeveelheden wapens die met veel energieverbruik geproduceerd zijn en worden, en enorme hoeveelheden explosieve energie (en dodelijke straling) in zich bevatten. Jaarlijks geeft de wereld f 750.000.000.000,- aan bewapening uit, terwijl het 'opblaasvermogen' zo'n 15 ton TNT bedraagt (= een zware bom uit de 2e wereldoorlog) op elke wereldbewoner (ja, dus ook voor uw kleine thuis). Bewapening staat er dus bij om te herinneren aan een niet onbelangrijke hobby van grote industrieën en talrijke staatsregiëms.

Het vierde part van de cirkel heet *lapmiddelen*. Eronder staat: 'herstel van schade veroorzaakt door verkeerde en onnodige produktie/konsumptie'. Bedoeld wordt de huidige pogingen tot milieubehoud in de vorm van zuiveringsinstallaties, snuffelpalen, luchtfilters, enz.: de enorm groeiende eko-industrie die veel energie, materiaal en ruimte opeist. Met vaak ook nog twijfelachtig resultaat; het milieu is nu eenmaal niet te 'zuiveren'; het moet niet verstoord worden. De huidige aanpak laat duidelijk zien hoe industrie en overheid op zoets als de milieu-katastrofe reageren: met nog meer produktie (waaraan weer verdiend kan worden) in plaats van: vermindering, afremming, ombuiging. Bedoeld wordt verder: meer wegen om de te vele auto's op te vangen, ziekenhuisbedden voor verkeersslachtoffers, valiumproduktie voor spanningen, wasdrogers en airconditioning omdat de lucht te vuil is geworden, zwembaden omdat ons natuurlijk zwembadwater te vies is geworden - kortom, ontelbare symptoom-bestrijdende of deelprobleem-oplossende maatregelen. Deze lijken logisch en geven de illusie dat we er iets aan doen, maar in wezen verergeren ze de kwaal, omdat de produktie en het gebruik van valium, wasdrogers enz. weer energie kosten, het milieu beschadigen, enz.

'Voorzieningen genoodzaakt door verkeerde ontwikkelingen': bedoeld worden voorzieningen die nog verder gaan dan zwembaden en ziekenhuisbedden. Bijv. een enorm verkeer omdat wonen, werken en recreëren steeds verder van elkaar komen (weer mede door datzelfde verkeer!); een enorm vrachtovervoer vanwege een abnormale specialisering in de produktie. Of: welzijnswerk vanwege geestdodend werken en wonen; symptoombestrijdende wetenschapsbeoefening; talrijke

WW en bijstand omdat deze economie alleen een zeer eenzijdig systeem van tewerkstelling kent; talrijke andere overheidsdiensten omdat zo'n primitief stelsel als dat van concurrerende privé-ondernemingen blijkbaar niet kan voorzien in fundamentele behoeften van iedereen (zoals betaalbare huizen en gezondheidszorg) en gecontroleerd moet worden opdat het de mensen niet al te zeer misbruikt, vergiftigt of bedriegt.

Kern

Wasdrogers die de lucht nog weer vuiler maken, verkeer dat zodanig is dat weer nieuw verkeer noodzakelijk wordt - hier zijn we bij de kern van het probleem: de hele huidige economie bestaat uit negatieve, steeds uitdijende groei-spiralen die steeds meer energie en grondstoffen vereisen en de zaak steeds verder verergeren. We komen dan tot de ontdekking dat al die energie niet nodig is om in 'onze behoeften' te voorzien, *maar om de gebreken proberen te verhelpen die het huidige economisch systeem eerst zelf heeft geschapen!* De idiotie van de vergroting van de ellende.

Economisch groeien we allang niet meer. De uitkomst van al onze bedrijvigheid is falikant *negatief*. Daarom: we moeten bezuinigen op energie, maar ook en vooral *afkomen van dat bodemloze vat dat de huidige economie is*. Tweede konklusie: omdat nu veel energie gebruikt wordt voor een verkeerde, energie-vretende 'lapmiddelen-weg', zullen we met een andere inrichting met veel minder energie toe kunnen en een zeer redelijk welvaartspeil en een nog veel beter welzijnspeil bereiken.

Werkgelegenheid

U zult vragen: als jullie al die activiteiten willen afschaffen, hoe moet 't dan met de werkgelegenheid? Maar wat is werkgelegenheid? Voor vele werkzaamheden zijn er banen, voor evenzovele andere werkzaamheden niet of nauwelijks terwijl zij toch nuttig zouden zijn, ja zelfs erg noodzakelijk (onderwijshulpkrachten, wilgenknotters, reparateurs, winkel-hulpkrachten, landbouwhulpkrachten, milieuvriendelijke ziektenbestrijders, afvalsorteerders, ambachtlieden, enz.). Daar kan blijkbaar niet aan verdiend worden of dat wordt blijkbaar nog niet als nuttig gezien. Anderzijds wordt veel werk gehandhaafd of geschapen dat schadelijk is of, bij een beetje verstandigere inrichting, onnodig zou worden. Moeten we, om een voorbeeld te noemen, doorgaan met het maken van duizenden verkeersslachtoffers per jaar omdat anders een aantal garage- en ziekenhuismensen geen werk hebben? *Moeten we doorgaan met de tak waarop we zitten door te zagen omdat anders de zagers geen werk hebben?* Mogen we nog langer de huidige korte-termijn economie onze lange termijn belangen en behoeften (milieu, energie-voorraden, leefbaarheid) laten schaden?

Kortzichtigheid

We hebben de cirkel in vijf gelijke parten verdeeld omdat zij niet gestoeld zijn op exakte berekeningen. Dat kan gedeeltelijk ook niet, want de een zal iets luxe noemen wat de ander rekent onder nuttige produktie. De affiche is een variatie op die van het Ministerie van Economische Zaken. Wij menen dat onze helderder is en economisch meer ter zake. *Dat korte-termijn gedoe moet maar eens afgelopen zijn*. Evenals vage oproepen tot 'verstandig met energie' naar de bevolking toe, waarvan een kleine half miljoen op non-aktief is gesteld (wat een ongebruikte energiebron!), en naar de industrie die in een dwang-systeem van concurrentie en groei zit. En de bezuinigde financiën worden, in een door-groei-economie, toch weer elders geïnvesteerd en ontwikkelen aldus nieuwe produktie en energieverbruik. Ook is het te gek dat er, gezien wat we weten van de milieu-afbraak tengevolge van de grote energiestromen, een fundamentele energiediskussie ontweken wordt door het houden van inspraakprocedures over de vraag 'Waar wilt u uw kerncentrales' Dure en ellende-vergroten de poppekast! We hebben te maken met de enorme macht en 'domme, blinde kracht' van de kapitaalkoncentraties (banken, multinationals) die alleen al vanwege het rente-systeem hoofdvantwoordelijk zijn voor ons economisch

kapot groeien. De overheid is met handen en voeten (en de belastingen als inkomsten) gebonden aan dit economisch systeem. Met ons geld wordt er bovendien een voorlichting bedreven die doorgaat om de weg vrij te maken (sinds kort 'selektief'!) voor de stuurloze st(r)roomwals. *Dit gaat lijnrecht in tegen het belang van onze samenleving en de generaties na ons*. Hoelang zullen we dit nog moeten tolereren? Wordt het niet tijd om eens *hard*

in verweer te komen tegen krachten en wijsheid-in-pacht-hebberij die een direkte bedreiging voor ons vormen? Het systeem schaft zich de erbij passende goed betaalde bewaarders en deskundigen aan die de konservatieve dienst uitmaken en maar heel traag reageren op veranderingen. (4 jaar nadat Strohalm en andere milieugroepen begonnen te waarschuwen werd er b.v. nog geadverteerd voor meer gasgebruik!) De machtsongelijkheid in de informatie-voorziening is een van de gevaren in onze democratie, en een rem op dringende veranderingen. Hier ligt nog altijd een van de taken van aktiegroepen.

Doel

Onze bedoeling is dan ook het verder denken over het energieverbruik in de huidige maatschappij zelf op gang te houden en niet alleen over te laten aan de overheid die het overigens misschien best goed bedoelt.

We werpen de vraag op: wat heeft het voor zin om een economisch systeem dat vervreemdend werkt, onmondig maakt, geestdodend werkt, onderdrukt, derde wereldlanden exploiteert, het milieu verwoest, veel absurds in zich heeft en steeds meer energie nodig heeft om overeind te blijven - wat heeft het voor zin om zo'n systeem zuiniger te laten lopen? Moet daar liever niet (meteen) het mes in? Zou zo'n koerswijziging niet een grote bevrijding en opluchting voor de meeste mensen zijn? Wat zouden we een welvende, verstandige, gezellige en rechtvaardige samenleving kunnen opbouwen!

We hebben wat gespeeld met nieuwe parten voor een oude maatschappij. Het kan worden tot een cirkel die de oude maatschappij parten gaat spelen. Dat zou gelukkig zijn, want de huidige maatschappij speelt ons en vooral onze kinderen parten; en niet zo zuinig ook, want zoals het nu gaat, redden we het niet, gaan we, en vooral de generaties na ons, *eraan*.

Wordt aktief! Het zal van ons zelf moeten komen. We willen U graag daarbij verder helpen, adviseren of verwijzen.

Aktie Strohalm
12 jaar in milieu
Oudegracht 42
Utrecht
030 - 314 314

Nadere informatie over energie in de vier deeltjes 'Energie Edukatief' van de Stichting voor Milieuedukatie en Werkgroep 2000, o.a. te verkrijgen door overmaking van f 9,25 op giro 355925 van Aktie Strohalm, Utrecht, onder verm. van: 'EE t/m 4'.

De nieuwe cirkel werd eerder gepubliceerd in het blad "Energie, dat zijn wij" van de Stroomgroep Stop Kernenergie/Kalkar (abonnementen door overmaking van f 7,50 op giro 29 46 163 van Penningmeester Stroomgroep, Amsterdam; vermelding: 'abonnement').

Voor water - wellicht een nog kostbaarder en bedreigder goed dan brandstof - staat een vergelijkbare cirkel in 'Het Waterboekje' van de Aktie Wateralarm (p/a Tweede Weteringplatoen 9, Amsterdam).

Demokratie vooronderstelt informatie van alle kanten. Maar informatie verspreiden kost geld. Wilt U alleen geïnformeerd worden door de grote instellingen en bedrijven en door de grote, uit winstmerk de mensen naar de mond pratende kranten, tijdschriften en omroepen? Neen? En bent u het eens met een informatie-aktie als deze? Steun die dan. Giro 35 59 25 van Aktie Strohalm, Utrecht, onder vermelding van 'gift'.